

2. Anvendelsen af ressourcer

Årsværksforbruget I dette afsnit redegøres der for, hvordan Danmarks Statistik anvender sine ressourcer, med udgangspunkt i årsværksforbruget.

2.1 Opgavernes finansiering og lovgrundlag

Finansloven Officiel statistik skal for at være troværdig tjene de almene samfundsmæssige interesser og skal derfor være uafhængig af politiske og økonomiske særinteresser. Som i andre lande finansieres størstedelen af Danmarks Statistiks opgaver derfor af finanslovsbevillingen. I 2004 forventes det, at omkring 75 pct. af årsværkene bliver finansieret af finanslovsbevillingen.

Brugerbetaling Omkring 25 pct. af årsværkene anvendes til opgaver, som finansieres af brugerne. Størstedelen af disse opgaver er serviceopgaver for individuelle kunder, den såkaldte indtægtsdækkede virksomhed, som er beskrevet i *kapitel 10*.

Brugerne betaler også en del af statistikprogrammet hovedsagelig ved finansieringstilskud til udvalgte statistikker, og herudover via indtægterne ved publikationssalg.

I *bilag 3* ses de p.t. forventede finansieringstilskud til statistikprogrammet fordelt på ministerier og EU mv. EU er langt den største enkeltyder af finansieringstilskud. Blandt de danske ministerier kommer de største tilskud fra Undervisningsministeriet, Socialministeriet samt ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Antallet af årsværk, der finansieres af finanslovsbevillingen samt de forventede indtægter fra brugerne og de heraf afledte brugerbetalte årsværk ses i *tabel 2.1*.

Tabel 2.1 Årsværkene og deres forventede finansiering i 2004

	Årsværk	Egne indtægter mio. kr.
Finansloven	423,5	•
Brugerbetaling i alt	143,8	
Heraf:		
Finansieringstilskud	46,9	27,2
Publikationssalg	12,4	7,2
Indtægtsdækket virksomhed	84,5	49,0
I alt	567,3	83,4

2. Anvendelsen af ressourcer

Statistikprogrammet Danmarks Statistiks hovedopgave er at producere og formidle statistik om samfundsforholdene. De opgaver, som direkte vedrører produktion og formidling af statistik, kaldes statistikprogrammet. Statistikprogrammet for 2004 omfatter ca. 250 opgaver. I publikationen *Statistikprogram 2004* beskrives for hver opgave formål, indhold, datakilder, svarbyrde, publicering og lovgrundlag mv.

Statistikprogrammet er opdelt i to dele. Først omtales alle de lovpligtige statistikker (primært EU-lovgivning, men i mindre omfang også dansk lovgivning) og dernæst den øvrige statistik.

I *bilag 2* ses omkostningerne ved de enkelte opgaver i statistikprogrammet opgjort som årsværksforbrug i 2004. I tilknytning hertil ses det, hvor stor en andel der forventes finansieret af henholdsvis finanslovsbevillingen og af brugerne via finansieringstilskud (fra ministerier, EU og organisationer) eller via publikationsindtægter.

Ved opgørelsen af omkostningerne til de enkelte statistikker skal det bemærkes, at der er tale om det direkte henførbare årsværksforbrug. De årsværk i infrastrukturen (fx IT-Center), som er nødvendige for statistikproduktionen, er ikke medregnet. En meget stor del af statistikkerne kan kun udarbejdes ved at inddrage data fra andre statistikker, og det skal bemærkes, at *bilag 2* heller ikke viser denne tværgående ressourceudveksling.

Lovforpligtelser Størstedelen af Danmarks Statistiks opgaver er omfattet af lovforpligtelser. Styrelsens råderum til at igangsætte nye statistikker og nedlægge eksisterende statistikker er derfor begrænset. Der er to grupper af lovforpligtelser:

- EU-lovforpligtelserne er langt den største gruppe. Det drejer sig dels om statistikker, som er direkte foreskrevet i en af de omkring 180 EU-retsakter, dels om statistikker, som er nødvendige for at overholde EU-retsakter. Publiceringen af disse statistikker er også en del af lovforpligtelserne som konsekvens af institutionens publiceringsforpligtelse. Statistikker, som er omfattet af EU-lovforpligtelser, kan ses i Statistikprogram 2004, og ressourceforbruget til de enkelte opgaver kan ses i bilag 2.
- Danske lovforpligtelser er også omtalt i bilag 2 og i Statistikprogram 2004. Det drejer sig primært om formidling af statistik samt om den økonomiske model ADAM. Udover den statistikrelaterede lovgivning er Danmarks Statistik som statslig myndighed omfattet af en række love, bekendtgørelser, cirkulærer og instrukser vedrørende økonomi, personale og arbejdsmiljø mv. Som eksem-

2. Anvendelsen af ressourcer

pel kan nævnes, at mindst 3,5 pct. af medarbejderne skal være ansat på særlige vilkår.

Årsværksforbruget i alt

Det samlede årsværkforbrug i Arbejdsplan 2004 ses i *tabel 2.2*. Hvis der ses bort fra finansieringsmåden, fordeler årsværkene sig således: Statistikprogrammet 65 pct., indtægtsdækket virksomhed 15 pct., infrastruktur 13 pct. og særlige årsværk 7 pct.

Ses der kun på finanslovsårsværkene bruges 74 pct. til statistikprogrammet, 17 pct. til infrastrukturen og 9 pct. til særlige årsværk.

Tabel 2.2 **Fordelingen af årsværk efter opgaver og finansiering i arbejdsplan 2004**

	Årsværk ialt	Brugerbetalte årsværk	Finanslovsårsværk	Finanslovsårsværk til:		
				EU-lovforpligtelse	Danske lovforpligtelser	Øvrig statistik mv. ³
A. Statistikprogrammet i alt	371,3	57,0	314,3	208,6	27,8	77,9
Lovpligtig statistik	257,4	21,0	236,4	208,6	27,8	•
Øvrig statistik	113,9	36,0	77,9	•	•	77,9
B. Øvrige opgaver						
Infrastruktur ¹	74,5	2,3	72,2	49,1	6,1	17,0
Indtægtsdækket virksomhed ²	84,5	84,5	•	•	•	•
C. Almindelige årsværk i alt	530,3	143,8	386,5	257,7	33,9	94,9
D. Særlige årsværk i alt ...	37,0	–	37,0	•	29,0	8,0
Elever	8,0	–	8,0	•	•	8,0
Løntilskudsjob	14,0	–	14,0	•	14,0	•
Barsel, fratrådte mv.	15,0	–	15,0	•	15,0	•
E. Danmarks Statistik i alt	567,3	143,8	423,5	257,7	62,9	102,9

¹ Fordelingen af finanslovsårsværkene i infrastruktur på EU-lovforpligtelser, danske lovforpligtelser og øvrig statistik mv. er foretaget som følger: (A) 85 pct. af årsværkene i Internationalt Sekretariat er affødt af EU-lovforpligtelser. (B) Herudover fordeles årsværkene proportionalt med årsværkene i statistikprogrammet.

² En del af infrastrukturen er finansieret af den indtægtsdækkede virksomhed og er her placeret under indtægtsdækket virksomhed.

³ Inkl. 27 årsværk i statistikprogrammet til EU-aftaler. Med bidrag fra infrastrukturen bruges der i alt 33 årsværk til EU-aftaler.

Statistikprogrammets hovedtal

Den lovpligtige statistik udgør ca. 70 pct. af statistikprogrammet, og er helt overvejende finansieret af finanslovsbevillingen. To tredjedele af den øvrige statistik finansieres af finanslovsbevillingen.

2.2 Udviklingstendenser

Flere finanslovs-årsværk Der er flere årsværk i Arbejdsplan 2004 end i 2003. Stigningen skyldes især flere finanslovsårsværk, hvad der kan henføres til et bevilningsløft til ny betalingsbalancestatistik og til øget digitalisering af arbejdsprocesserne, jf. *tabel 2.3*.

Tabel 2.3 **Udviklingen i antal årsværk i 2001-2004 fordelt efter formål og finansiering**

	Årsværk i alt	Bruger-betalte årsværk	Finans-lovs-årsværk	Finanslovsårsværk til:		
				EU-lovforpligtelser	Danske lovforpligtelser	Øvrig statistik mv. ¹
2001	587	147	441	246	61	134
2002	578	155	423	236	74	114
2003*	552	141	411	251	60	100
2004*	567	144	424	258	63	103

¹ Heraf anvendes følgende antal årsværk til EU-aftaler (inkl. sædvanligt bidrag fra infrastrukturen): 2001: 40, 2002: 35, 2003: 33, 2004: 33.

Anm. CVR og DREAM er ikke medregnet, da disse enheder ikke indgår i Danmarks Statistik efter 2001.

Kilde: Regnskabstal for 2001 og 2002. Budgettal for 2003 og arbejdsplantal for 2004. I forhold til tidligere offentliggørelser er der foretaget enkelte ændringer i definitionerne og dermed i tallene som konsekvens af budgetundersøgelsens analyser.

* Foreløbige tal.

Produktivitetsstigninger Danmarks Statistik realiserer hvert år produktivitetsstigninger på gennemsnitlig mindst 2 pct. Det vil sige, at den samme opgavemængde udføres i uændret kvalitet med 2 pct. færre årsværk. Der regnes imidlertid ikke med produktivitetsstigninger for særlige årsværk (dvs. barsel, fratrådte, løntilskudsjob og elever). Det medfører, at de almindelige årsværk skal have en gennemsnitlig produktivitetsstigning på 2,2 pct. om året.

Sideløbende med produktivitetsstigningerne er der forbedringer af udgivelsestider og øget anvendelse af Danmarks Statistiks produkter hos brugerne.

Bevillingen Finanslovsbevillingen bliver normalt reduceret med produktivitetsstigningerne. Bevillingen kan blive reduceret herudover, hvilket medfører et større fald i antallet af finanslovsårsværk. Når finanslovsårsværkene derimod stiger, eller eventuelt er uændrede, skyldes det bevillingsforøgelser til specifikke formål, som det er tilfældet i 2004.

2. Anvendelsen af ressourcer

Lovforpligtelser Tabel 2.3 viser en vækst i antallet af årsværk brugt til EU-lovforpligtelser. Stigningen skyldes hovedsagelig indsatsen i forbindelse med den nye betalingsbalancestatistik.

EU-aftaler De såkaldte "Gentleman Agreements" og andre aftaler med EU om udarbejdelse af statistik er ikke anført som lovpligtig statistik i arbejdsplanen, men henhører under øvrig statistik. I *bilag 2* ses de opgaver, som er omfattet af aftaler med EU. En tredjedel af finanslovsårsværkene i den ikke-lovpligtige del af statistikprogrammet er omfattet af aftaler med EU.

Aftaler forekommer særligt hyppigt for statistik om befolkning, uddannelse og arbejdsmarked, men findes i øvrigt inden for et bredt emnefelt. Nogle aftaler er i realiteten lige så forpligtende for Danmark som den lovpligtige statistik. Det gælder fx den grundlæggende statistik om befolkningen og dens uddannelse.

Styrelsens råderum Tabel 2.4 viser, at en stigende andel af finanslovsårsværkene anvendes til EU-opgaver eller danske lovforpligtelser. I 2004 er det 84 pct. Styrelsens råderum til selvstændige beslutninger om statistikprogrammet er således begrænset.

Tabel 2.4 Anvendelsen af de almindelige finanslovsfinansierede årsværk i 2001-2004. Procent

	Alm. finanslovsårsværk	Finanslovsårsværk til:				
		Pct. i alt	EU-lovforpligtelser	EU-aftaler	Danske lovforpligtelser	Anden statistik mv.
			pct.			
2001	397	100	62	10	9	19
2002	366	100	64	10	9	17
2003*	374	100	67	9	8	16
2004*	387	100	67	8	9	16

* Foreløbige tal.

Færre ressourcer end andre lande Danmarks Statistiks begrænsede muligheder for at prioritere opgaver, som ikke er EU-opgaver og heller ikke er brugerbetalte fremgår særlig tydeligt ved sammenligning med andre lande, jf. *tabel 2.5*.

Danmarks Statistik har færrest ressourcer, også set i forhold til befolkningens størrelse. Ved anvendelse af denne sammenligning skal det tages i betragtning, at alle EU-lande har de samme EU-lovpligtige opgaver, og at større lande har stordriftsfordele ved statistikproduktionen.

2. Anvendelsen af ressourcer

Tabel 2.5 **Antal årsværk i sammenlignelige europæiske landes statistikinstitutioner ansat den 1. januar 2003**

	Antal årsværk	Heraf finansieret af:		Finanslovsfinansierede årsværk pr. mio. Indbyg.	Antal årsværk i alt pr. mio. indbyg.
		Finansloven	Brugerge		
		årsværk			
Danmark	537	397	140	74	100
Irland	678	673	5	176	177
Østrig	860	755	75	93	106
Norge	917	706	211	157	204
Finland	941	737	204	142	182
Sverige	1 224	871	353	98	138
Holland	2 403	2 235	168	140	150

Kilde: Oplysninger fra repræsentanter for landenes statistikinstitutioner indsamlet i april 2003. Brugerbetalte årsværk betyder her alle årsværk, som ikke er finansieret af Finansloven.

Anm. I Sverige er statistikansvarlige ministeriers bevilling til officiel statistikproduktion udført af Statistiska Centralbyrån anført under finanslovsfinansiering.

2.3 Fordelingen af årsværk på afdelinger

Afdelingernes profil

De tre statistikafdelinger er de største afdelinger i Danmarks Statistik med omkring 130-135 årsværk hver. Størstedelen af statistikprogrammet – omkring to tredjedele – udføres af Økonomisk Statistik og Erhvervsstatistik. Personstatistik står på den anden side for knap halvdelen af den indtægtsdækkede virksomhed. Stort set hele infrastrukturen er samlet i Brugerservice, jf. tabel 2.6.

Tabel 2.6 **Fordelingen af almindelige årsværk på afdeling og opgaver i 2004**

	Statistikprogrammet	Infrastruktur	Serviceopgaver ¹	I alt
Personstatistik	91,2	1,5	40,8	133,5
Erhvervsstatistik	122,1	1,5	6,0	129,6
Økonomisk Statistik	125,3	1,5	10,7	137,5
Brugerservice	10,9	63,8	24,6	99,3
Formidlingscenter	21,8	–	2,4	24,2
Rigsstatistikerens	–	6,2	–	6,2
Almindelige årsværk	371,3	74,5	84,5	530,3

¹ Lig med indtægtsdækket virksomhed.

Lovpligtig statistik

Der udføres lovpligtig statistik i alle afdelinger, men langt det meste er økonomisk og erhvervsmæssig statistik, jf. bilag 2.